266. številka. V Ljubljani, v soboto 20. novembra 1920. LIII. leto

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike.

Inseati: Prostor 1 m/m × 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupčijski in uradni oglasi 1 m/m K 2·—, notice, posl.no, preklici, izjave in reklame 1 m/m K 3·—. Poroke, zaroke 80 K. Zenitne ponudbe, vsaka beseda K 2·—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda" in „Narodna Tiskarna" Knaflova ulica št. 5, pritličnо. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod" velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvo:	
celoletno naprej plačan	K 180·—	celoletno	K 240·—
polletno	„ 90·—	polletno	„ 120·—
3 mesečno	„ 45·—	3 mesečno	„ 60·—
1 „	„ 15·—	„	„ 20·—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina dopłačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvič naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda" Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon štev. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1 krono.
Poštnina plačana v gotovini.

Santa Margherita.

Formelni zaključek zgubljene bitke, ki jo vojujemo že dve leti z Italijani, je Santa Margherita. More pa postati tudi mejnik naše lepše bodočnosti, če izvajamo iz nje vse posledice, ki so sploh mogoče. Na vsak način moramo najprvo ugotoviti, zakaj smo sploh izgubili bitko.

Prva resnica je, da smo vedno podcenjevali Italijane in da nikakor nismo hoteli videti njih intenzivnega dela tekom zadnjih 50 let. Pravica gor, pravica dol, resnica je, da so znali Italijani prepričati ves svoj narod, tudi kalabreške analfabete, da gre boj za »mare nostro«, da gre bitka za njih ozemlje. Enakega prepričanja mi svojemu narodu še nismo dali, kar najjasneiše dokazuje naša brezbrižnost do Skadra in drugod pa brezbrižnost do Primorja. Propaganda za zapad je pri nas v povojih, ni pa še vtisnjena v srca vseh. Popravo tega zahteva St. Margherita.

Vidimo prijatelje tam, kjer jih nimamo, ter nas ne vežejo nobeni interesi. Da bi mi že v januarju leta 1919 ne toliko upali, da bo že Wilson vse naredil, ne bi doživeli S. Margherite. Na drugi strani pa ne pridobivamo prijateljev tam, kjer bi jih mogli, kjer moremo najti skupen interes, namreč pri ostalih slovanskih narodih, tudi če nas danes morda od njih loči zadnja preteklost. Če so nekatera vprašanja danes še tako kočljiva, enkrat morajo biti rešena tako kot zahteva zgodovinska nujnost. Slabo bi izvajali konsekvence iz S. Margherite, če se ne lotimo tega vprašanja velikopotezno in resno ter obenem seveda uredimo medsebojno razmerje vseh treh plemen, ker to zahteva ravnotako zgodovinska nujnost.

Da bi mi že leta 1918 pozabili na gesla Evrope in se zavedali, da nas iz položaja vsled osamelosti nad vse težavnega položaja reši le najvišja enotnost vseh, ki se na zunaj izraža v silni vojaški organizaciji, bi še pred Logatcem zaklicali svoj ultimat in ne bi nikdar doživeli S. Margherite.

Spoznati moramo enkrat le, da se je reševalo v S. Margheriti vprašanje sile, ne pa vprašanje pravice. Sila pa se kaže v močni konsolidirani državi in njeni armadi, ne pa v lepih besedah. Kako skrbimo mi za armado, dokazuje naša »kapitulacija« v S. Margheriti.

S. Margherita je našemu narodu obenem brutalno izzivanje na najhujši boj, katerega moramo sprejeti, če hočemo ali nočemo. Hoteti pa moramo, zato je potrebna odločna in resna volja. Kakor druga sporna vprašanja, bo tudi to rešeno šele tedaj, kadar bomo imeli za njegovo rešitev toliko bajonetov, kolikor ljudi, ki jih morejo nositi! V tem hipu, ko bo ta duh zavladal v narodu, je postala S. Margherita le netivo za končno zmago.

Zgodovina vsakega naroda ima svojo S. Margherito, ima celo svoje Sedane, Tilzite in svoje Kosovo. Vse to pa je bilo premagano, ker se je ob največjem porazu narod vzdramil v novo življenje. Tudi Friderik III. je podpisal in s kapitulacijo izvršil patriotično dejanje, tudi Francozi so podpisali najslabši mir in vendar sta bila oba podpisa končno v škodo zmagovalcev.

To uvažujmo tudi mi in ne slepomišimo s pravnimi primerami tam, kjer je samo vprašanje sile.

V S. Margheriti je bila sklenjena odcepitev Primorja, v naših srcih mora pa biti sklenjena zopetna pridobitev Primorja. Ali z vso resnobo in z vsemi tudi neprijaznimi posledicami boja, samo to smemo priznati v podpisih, ali pa ostane kapitulacija veljavna na vekomaj.

Težke so te besede, toda današnje življenje narodov in ljudi gre v točno določeni smeri in v sporih narodov vkljub vsej že stoletja prepovedovani miroljubnosti in pobratenju narodov, odloča samo in edino moč.

Zbirajmo!

Po našem porazu je rešilno samo eno: delo, podrobno delo, brez fraz in brez protestov. Vsesplošno mora biti to delo in vseobsegajoče. Pred vsem se more uveljaviti v zbiranju onega, ki je nervus rerum vsega — v nabiranju sredstev za odpor in boj.

Ne pomagamo svojim podjarmljenim bratom, če jim samo kričimo, da jih nikdar ne zapustimo, temveč če jih tudi dejanski ne zapustimo v sili in potrebi. Ker ne pozabimo, da je predpogoj temeljite revizije št.-margheritskega miru gospodarska, narodnostna in politična ohranitev našega danes od nas odtrganega naroda v Primorju. To smo mu dolžni pred svetom in pred zgodovino.

Ta zavest mora postati last vseh in podrobno vsestransko in požrtvovalno narodno obrambno delo mora začeti po vsej državi.

Kakor v predvojnih časih, morajo **oživeti nabiralniki** po vseh gostilnah in kavarnah in kakor v časih največje požrtvovalnosti, se mora pričeti tekmovanje, kdo je nabral več za ta veliki namen.

Petrov novčič za zasedeno ozemlje mora postati obvezni narodni davek, ki mora kriti vse tekoče stroške.

Pomoč je nujna in zato naj se priredi čimprej po vsej Jugoslaviji **teden za zasedeno ozemlje.** Vsa mesta, trgi in vasi, vsi stanovi in vse stranke, vsa društva, organizacije in družbe se morajo udeležiti tega tedna, da se nabere vsota, s katero se da delati. Pomislite, da nas je preko 13 milijonov in da dobimo samo od kronskega podarka vsakega posameznika 13 milijonsko vsoto! Koliko pa jih je, za katere je sramotno, ako dajo pod 1000, da, pod 100.000 K! Računati moramo s sigurnostjo, da bodo pričeli Italijani z nakupom in kolonizacijo naše zemlje. Protiodredbe morajo biti naš odgovor.

Enako je gotovo, da bodo podjarmljeni bratje brez potrebnega števila šol.

Kras je reven in ne more uspevati brez povzdige industrije in poljedelstva.

Kljub laški »liberalnosti« ne bo izginilo niti preganjanje niti nasilje. Proti vsemu temu treba protiodredb, treba ogromnih žrtev. Zbirajmo, zbirajmo kot mravlje, neumorno in kot čebele požrtvovalno. Ne pozabimo pa tudi svojih najmlajših. Če je morala naša mladina na zahtevo višjega šolskega sveta zbirati med vojno za avstrijske potrebe, tedaj je sedaj sveta dolžnost, da **vse šole tekmujejo v nabiranju prispevkov** za neodrešeno ozemlje.

Pustimo proteste in začnimo z delom, predvsem pa zbirajmo in še enkrat, zbirajmo!

Zbirajmo za »Jugoslovensko Matico«, za »Gosposvetski Zvon« in za »Družbo sv. Cirila in Metoda«!

Politične vesti.

= **Sestanek okrajnega odbora JDS za Ljubljano** se vrši v petek dne 19. tm. ob 6. zvečer kakor običajno na magistratu.

= **Shod JDS. za vodmatski okraj.** Za vodmatski okraj je politično in gospodarsko društvo priredilo včeraj ob 8 zvečer volilni shod v gostilni pri g. Bankotu na Martinovi cesti, ki je v vsakem oziru dobro uspel. Shod je otvoril predsednik društva g. Simon Praprotnik. O splošnem političnem položaju in o volilni borbi je zelo zanimivo poročal kandidat dr. A. Kramer. Poleg notranje političnih zadev je govornik omenjal tudi sedanji zunanje politični položaj, zlasti rapalsko pogodbo, glede katere igra dr. Korošec zelo demag. vlogo. Dalje je govornik omenjal in očrtal frontalno borbo, katero mora demokratska stranka voditi proti vsem ostalim, ki so naperile proti demokratom splošen koncentrični napad, osobito NSS, ki naj bi kot napredna stranka raje pobijala klerikalno SLS. NSS doslej ni ustvarila ničesar pozitivnega, ni doslej podala nikakega pozitivnega programa za bodočnost. Kot drugi govornik je nastopil kandidat prof. dr. Reisner, ki je v zelo stvarnem in mirnem govoru podal težnje uradniških slojev in obrtnikov. Drastično je označil sedanje politično razpoloženje ljubljanskega prebivalstva in da Ljubljana še ni prešla preko razmer izza leta 1913. Razvila se je nato nadvse živahna debata, v katero so posegli naši somišljeniki in tudi zastopnik komunistov, urednik »Kdečega praporja« g. Ojstrec, ki je med drugim priznal, da je on narodnočuteč državljan ter je govoril o »peklu« v Rusiji. Diskusija z Ojstrcem je bila mirna, brez razburjanja in se je zaključila pozno v noč.

= **Volilni shodi JDS.** Včeraj 18. t. m. se je vršil shod zaupnikov JDS v Domžalah, zvečer pa je bil javen shod JDS v Kamniku. Dvorana je bila popolnoma napolnjena. Govorili so kandidati dr. Žerjav, Franchetti in dr. Rihard Karba.

= **Za javne nameščence** se rujeta zdaj JSDS in NSS, dasi niti ena niti druga ni storila ničesar zanje. G. Deržič je sam opetovano silno dolgo in silno dolgočasno razlagal jav. nameščencem, da niti za narodne jugoslov. železničarje ni mogel ničesar doseči ter se je vedno togotil, da poslušajo v ministrstvih vse druge, le njega ne. Vsi jav. nameščenci lastne pameti se torej naravnost čudijo, čemu se jim ponuja g. Deržič, ki sploh ni javni nameščenec, nego nastavljenec privatne železniške družbe. Takisto jim je nerazumljivo, kako si more domišljati g. Juvan, da je poklican zastopati javne nameščence. G. Juvan je izučen obrtnik ter je kot član napredne delavske organizacije postal uslužbenec mestnega podjetja — zastavljalnice. To je ves njegov študij in vsa njegova karijera. Da bi g. Juvan zastopal želje in interese akademikov, profesorjev, juristov, finančnikov i. dr., je misliti več kot komično, socijalni demokrati ponujajo jav. nameščencem g. Etbina Kristana, ki ni bil nikoli v javni službi, nego je deloval vse življenje le kot zasebni nameščenec ter ni imel z jav. nameščenci nikdar nobenega stika. Edini kandidat, ki je resnično javni nameščenec, strokovnjak in zvedenec v vseh vprašanjih jav. nameščencev in ki je kot zaupnik organizacij jav. nameščencev od l. 1908. nadalje vršil dosledno, nesebično n z vso energijo sklepe svojih tovarišev, je g. prof. Jos. Reisner. Kdorkoli pozna Reisnerjevo delo ter njegovo vztrajno borbo za izboljšanje gmotnih in moralnih razmer jav. nameščencev, ne more niti za hip dvomiti, da je prof. Reisner edini sposobni in najresnejši kandidat javnih nameščencev.

= **Poslanik Ivan Hribar o rapallski pogodbi.** »Čas« prinaša razgovor z našim poslanikom in polnomočnim ministrom Iv. Hribarjem, ki je izjavil, da se je pogodba, podpisana v Rapallu, dasi vsebuje težke pogoje za Jugoslavijo, vendar morala skleniti, ako se vpošteva, da bi bili Francija in Anglija pripravljeni zahtevati sprejetje londonskega pakta. Odločitev Beograda, je izjavil poslanik, je bil tudi brez tega pod vtisom izida in neuspeha koroškega plebiscita, in dasi je pogodba zelo težka, je vendar sporazum, ki je bil dosežen, ugodnejši za obe strani, kakor pa je bil dosedanji neurejeni položaj. Beogradska vlada bo lojalno izpolnila vse svoje obveznosti, akoravno bodo narodnostna čustva kdaj nasprotna nameram vlade. **Bodoči odnošaji z Italijo so odvisni od tega, kako se bo Italija zadržala napram življu, ki ostane v njenih mejah. Za primer, da je bila sklenjena kaka konvencija, bo ta konvencija slična konvenciji, ki jo imamo s Češkoslovaško, toda v življenje ne stopi prej, dokler ne dobi pritrdila Češkoslovaške.**

= **Iz demokratske stranke.** Beograd, 18. novembra. Danes dopoldne se je vršila tu pri Kolarču velika skupščina demokratske stranke, na kateri se je prečitala in sprejela kandidatna lista, katere nosilec je Ljuba Davidović. On, kakor tudi ostali kandidati so podali svoje programatične izjave, ki so bile od zborovalcev z velikim navdušenjem sprejete. — Glavni odbor demokratske stranke je potrdil včeraj kandidatno listo za beogradsko okrožje, čije nosilec je minister notranjih zadev Milorad Drašković.

= **Vprašanje ustave.** Beograd, 18. novembra. Vsled pogajanj z Italijo sta bili vprašanji ustave in začasnega poslovnika za konstituanto potisnjeni v ozadje. Minister za konstituanto dr. Laza Marković je izdelal obe predlogi ter poslal načrte vsem ministrom na vpogled. Načrt za ustavo je zelo kratek ter vsebuje samo 86 točk, v katerih se obravnava samo temeljna načela o ustvaritvi države. Prevladuje mnenje, da bo prišlo o tem vprašanju do razmotrivanja v ministrskem svetu, še predno se sestavi konstituanta.

= **Koroščeva teorija o človeku.** Iz Maribora nam poročajo: Minister dr. Korošec je imel 14. t. m. v Ptuju na shodu zanimivo predavanje o razvoju človeka.

Fran Govekar: 126

Soitanje.

(Dalje.)

Iz Trsta je dospel general Friant, da slovesno instalira novi centralni gubernij. Opoldne je priredil v rotovški dvorani članom gubernija in municipalitete sijajen banket, ki se ga je udeležil s častniki. Pred poslopjem pa je svirala turška muzika.

In pošte so zopet odšle v Celovec, Trst in Gorico ter prinesle novice, ki so šle v Ljubljani od ust do ust.

Že 1. aprila so Francozi pod poveljništvom generala Massenevdrli v Breže na Koroškem, zgrabili sprednje oddelke armade nadvojvode Karla ter jih podili brez odmora prav do Neumarkta. Že naslednjega dne zjutraj so stale divizije generalov Massene, Guieuxa in Serruriera v genijalni razvrstitvi proti armadi nadvojvode Karla: ob 3. popoldne je dal general Buonaparte povelje za naskok, v mraku je bil Neumarkt že v francoski oblasti, Karlova armada pa je strašno poražena bežala skoraj brez oddiha proti Leobnu.

Dne 4. aprila je bil Buonaparte že v Scheifflingu na Muri. Le še pri Unzmarktu je poskusil nadvojvoda Karel, na vseh bojiščih osebno hraber, zadnjič zaustaviti prodiranje sovražnikov, a tudi zadnjič zaman. Izgubil je le znova nekaj tisoč vojakov ter se umaknil preko Semernika.

Dne 7. aprila je bil Buonaparte v Leobnu, kjer sta mu nadvojvodov pobočnik, generalni lajtnant grof Bellegarde in generalni major Meerfeld v imenu cesarja Franca ponudila premirje.

Že na veliki torek, 11. aprila, je dospel v Ljubljano kurir, ki je povedal, da je bilo v Judenburgu sklenjeno premirje za dobo petih dni ter da se že vrše pogajanja za mir.

In pripovedovalo se je, kako trepeta Dunaj od groze in strahu pred Francozi. Cesar je pobegnil na Češko, nadvojvodi in nadvojvodinje beže na Ogrsko, vse ceste so polne karos z begunci in vozov s tovori, Donava pa mrgoli od ladij, ki odvažajo najdragocenejše blago in predmete. Vse je obupano in ljudstvo javno godrnja proti cesarju in vladi, ker ne skleneta miru, ki je neizogiben.

Iz Trsta pa so prišle tudi vesti drugačnega značaja: 6000 Hrvatov je vdrlo preko kranjske meje in zasedlo Novo mesto... iz Tirolske sta prodrla generala Neipperg in Loudon do Verone... v Italii zopet vre proti Francozom... nedaleč Trsta so se pojavile cesarske kolone ter prisilile Francoze, da so se umaknili v Materijo...

Tako je bila Ljubljana polna razburljivih govoric in debat.

»Mir! Mir! Solnce vzhaja!« je triumfiral Vodnik. »Francosko svojbodstvo si zdaj vzame vse slovenske zemlje do severne koroške meje in skoraj do Gradca. Od Soče do Drave ter tja doli do Dubrovnika nam ustanovi Francija mogočno državo!«

»Ste li pozabili na istorijo s hudičem na straži?« se je nakremžil dr. Podobnik. »Satan je danes le še edini zanesljiv prorok!«

»Hudič je prorokoval le, da bo 1. maja konec vojne! Potem pa nam Francija podari svobodo in neodvisnost!« se je branil pesnik.

»Quod nego! Narodom ne podarja nikdar nihče svobode, če si je ne priboré sami!« je vztrajal dr. Podobnik. »Kadar sklepajo veletrgovci med seboj kupčije, na svoje hlapce prav nič ne mislijo. Tudi Francija ne misli danes na nas. Čemu? In sama s seboj ima preveč opraviti. V Parizu vre, prečastiti! Kdo ve, kaj se ondi še vse ne izkuha! Veseli bodimo, da nas niti v tej vojni ni vzel hudič. Zdaj nas pač ne vzame nikoli... Pa kaj pravi baron Zois?«

»Eh, tak pesimist je, kakor vi!«

»Tak optimist, kakor jaz, hočete reči,« se je nasmehnil bivši župan. »Zakaj jaz trdno verujem, kakor baron: Slovenci smo Slovani! Tretjina sveta je naša! Kdo nam torej kaj more, če sami nočemo? Niso nas in ne bodo nas! Nič ne obupavajmo! Delajmo, napredujmo, dvigajmo se kulturno in gospodarsko! Potem nam niti noben hudič ne pride do živega. Nič več nismo otrok, ki ga je treba le božati, nič več nismo krhka gospodičnica, ki razume le laskanje. Mož smo postali! Hajdimo, zavišimo rokave pa na boj in delo! Le to dvoje nam prinese svobodo, a nič drugega!«

Iz prodajalne na Starem trgu je baš stopil na ulico dr. Repič. Sledil mu je kmetiško opravljen deček. Na fantovi glavi je čepela stara, dosti prevelika polhovka in vrhu nje je bil poveznjen nov klobuk. Pod vsako pazduho pa je deček tiščal obilen zavoj.

»Prečastiti, evo vam Lovrenčka Čeledína!« je vzkliknil dr. Repič. »Ne zamerite: odkriti se ne more. Prav zdajle sva kupila obleko, perilo in klobuk, da bo sirotek za med ljudi. Kupiva le še nove čevlje, potem se vam novi ministrant predstavi kot kompleten kavalir!«

»Hej, ti si torej Lovrenček?« se je ustavil Vodnik. »Raca na vodi, kako si pa dospel v Ljubljano?« In položil mu je roko na ramo.

»Na praznem sanitetnem vozu!« je pripovedoval Repič. »Srečo je imel. Hueberjeva pošta ga je pripeljala z Ubeljskega do Postojne, od ondi pa ga je vzela s seboj sanitetna kolona do Ljubljane. Fant, vidiš, ta gospod je Valentin Vodnik. Kakor bi bil nate mislil: Sreča te išče, um ti je dan, našel jo bodeš, če nisi zaspan!« In dr. Repič se je okrenil k dr. Podobniku: »Da ga čujete, kako zna deklamirati »Zadovoljnega Kranjca« in »Dramilo«! Strela, gospod Prašnikar je znal izvrstno meštrati svoje učence! Ta užitek si morate privoščiti, da nam Lovrenčekove, česa vsega se je nančil pri svojem dobrotniku!«

Ob tej priliki je izjavil, da je človek med 10. in 20 letom podoben psičku, ki povsod voha, od 21. do 30. leta je podoben pavu, ki se šopiri, kakor bi bil ves svet njegov, od 31. do 40. leta levu v puščavi, ki rjove in hoče osvojiti ves svet, od 41. do 50. kameli, ki skuša nagrabiti čim več za ženo in otroke, od 51. do 60. leta medvedu, ki skuša skakati po drevju, a se mu to le redkokdaj posreči, 61. do 70. leta poštnemu konju, ki izmučen vleče voz, od 71. leta naprej pa človek sploh nima pravice do življenja na tem planetu. — To predavanje, ki prekaša vse Darwinove teorije, je imel minister dr Korošec 14. t. m v ptujskem minoritskem samostanu in nastane samo vprašanje, v katero kategorijo prišteva dr. Korošec potem sam sebe.

= **Minister dr. Drinković išče volišče.** Beograd, 18. novembra. Minister dr. Drinković doslej še ni našel volilnega okrožja, kjer bi mogel računati na sigurno izvolitev. Ker je rok za vložitev kandidatnih listin že skoro potekel, ni mnogo upanja, da bi uspelo ministru dr. Drinkoviču, da bi še našel volišče.

= **Za Veliko Srbijo.** Sarajevska »Srpska Zora« javlja, da je bila 15 t. m. sklenjena v Beogradu zveza med srbsko narodno organizacijo (Čokorilovci) in srbsko radničko stranko. Geslo tej zvezi je: »Velika Srbija«. —d

= **Kje se osem ministrov?** Dne 17. t. m. ob 4. popoldne je imel ministrski svet sejo. Odsotnih je bilo osem ministrov. Včerajšnji seji ta prisostvovala ministra dr. Drinković in dr. Ninčić, ki sta se včeraj vrnila v Beograd. Seja je trajala od 4. do 9. zvečer. Na seji so razpravljali o notranjem položaju in poteku priprav za volitve.

— **Beograd,** 18. novembra. **V jutrišnji seji ministrskega sveta se bo razpravljalo o ukazni ratifikaciji rapalske pogodbe. Dr. Korošec se doslej še ni izjavil o njej niti z da niti z ne, a računati je s tem da bo ministrski svet, ne oziraje se na privolitev dr. Korošca, ratificiral to pogodbo.**

= **Radića ne izpuste.** Beograd, 18. novembra. Danes popoldne ob 4. se je vršil ministrski svet, na katerem se je razpravljalo o razmerah v Hrvatski in Slavoniji ob priliki volitev. Ta seja se je vršila na zahtevo ministrov Narodnega kluba, ki so na njej zahtevali da se Stepana Radića izpusti iz zapora, češ da ni hujskal proti narodnemu in državnemu edinstvu. Izvajanja ministrov Narodnega kluba pa niso mogla prepričati ostale ministre. Sklenilo se je, da se na Hrvatskem za enkrat, dokler se ne izvršijo volitve v konstituanto, ne izvrše nikake spremembe, v one kraje pa, kjer je pričakovati, pošlje vlada močnejše oddelke vojaštva v zaščito miru in pravilne izvršitve volitev. O tem aktu vlade se obvesti pravočasno narod, da teh naredb vlade ne bo napačno tolmačil.

— **Zaplena proglasov madžarskega društva.** Ministrstvo za pošto in brzojav poroča, da prihajajo v pisemskih sklepih poštnega urada Budapest 72 proglasi guvernerja Horthyja kakor poštnine prosta pisma, predana po društvu »Magyar-Adria-Egyes-ület Budapest v modrikastih pisemskih ovitkih na posamnike pa tudi na občinske urade. V teh pismih se pozivljejo naslovniki, naj materijalno podpirajo težnje zgoraj imenovanega društva, da se madžarska vlada zopet polasti obali na Jadranskem morju. Na levi strani vsakega pisma je okrogel žig društva »Magyar Adria-Egyesület Budapest«. Naše oblasti so že mnogo imenovanih madžarskih proglasov zaplenile.

= **Nevarnost zbližanja Nemčije z Rusijo.** Poljski ministrski predsednik Witos je imel razgovor z dopisnikom »Gazete Wilenske«, kateremu je izjavil, da Poljska ne bo nikdar zapustila svojih sinov. Toda usoda Wilne je odvisna od zadržanja njenega prebivalstva. Witos ne veruje v potrebo provizorne uprave po zavezniški plebiscitni komisiji v pokrajini Wilna, ki bi le po nepotrebnem podaljšala prehodno stanje in povzročila težkoče na gospodarskem polju države, ki je vsled vojne že toliko trpela. Poljska je prepričana, da bo ljudsko glasovanje v Wilni izpadlo njej v prid. Ministrski predsednik je dejal, da vprašanje ureditve bodočega razmerja s Kovnsko Litvansko ni odvisno od Poljske. Naša država si je svesta nevarnosti, ki bi za Poljsko in Litvansko utegnila nastati vsled zbližanja Nemčije in Rusije, ko se bo le-ta enkrat organizirala. Javni interesi Poljske in Litvanske zahtevajo obojestranskih žrtev, ako hočemo priti do trajne zveze, ki bi Poljski nudila drugi izhod na Baltiško morje in bi odcepila Nemčijo od Rusije. —d

= **Plebiscit v Litvanski.** Iz Kovna poročajo da je sporazumljenje zaveznikov glede ljudskega glasovanja v Osrednji Litvanski povzročilo potrtost pri vladi Kovnske Litvanske. Ta vlada bi želela videti Osrednjo Litvansko kot neodvisno državo. Vsled odločitve, da se izvede plebiscit se v Kovnu opaža stremljenje, stopiti v neposredne odnošaje z Osrednjo Litvansko, proti čemur se je doslej vse upiralo. — Zavezniška plebiscitna komisija je odklonila vprašanje izpraznitve Vilne po četah generala Želigowskega za plebiscita, ker te čete, ki jih tvorijo prebivalci tega ozemlja, na ta način ne bi imele pravice, braniti svojo domovino in se ne bi mogle izjaviti glede svoje usode. Komisija hoče potom sporazuma poravnati spor s Kovnsko Litvansko, toda najprej se mora odpraviti demarkacijska črta. —d

= **18mesečna vojaška služba v Franciji.** »Agencija Havas« poroča, da se je ministrski svet pod predsedstvom predsednika Milleranda 16. t. m. bavil z zunanjem položajem. Za veleposlanika v Londonu je bil imenovan St. Aulaire, za veleposlanika v Madridu pa De Fransce. Nadalje je pretresal ministrski svet zakonski načrt o dobi vojaškega službovanja in se je načeloma izrekel za 18mesečno vojaško službo. Okrajšanje službene dobe pa se bo izvedlo šele po prehodnem času. Kako dolgo bo trajal ta čas, bo odvisno od potreb za obrambo in od zunanjega položaja. —d

Krvaveča Kristova glava.

Klerikalna hidra dviga zopet svoje glave. Vojna jo je oklestila in obsekala; niti dveh let ni bilo treba, pa so ji znova izrastle vse. Slovenski narod uživa sloves, da je poleg Tirolcev najreakcionarnejši v osrednji Evropi. In zato se nas boje Srbi in Hrvatje. Ter nas zato primerno spoštujejo.

Zopet se govore po klerikalnih shodih in se čitajo po klerikalnih listih reči, da mora biti človeka sram pred vsem svetom. Vera je v nevarnosti, naprednjaki mečejo križe iz šol, svetniški kipi so opljuvani, s pravoslavjem se kvari naša mladina! In fanatični duhovniki odrekajo spovedne odveze in obhajilo, organizirajo tercijalke in Marijine device ter jih hujskajo na najpodlejše načine proti naprednjakom. Vodeni Kalan bruha brošure med ljudstvo ter skuša dokazati da so vsega zla krivi liberalci, ker se branijo klerikalnih lopovščin.

Volitve so bližajo in vsako sredstvo je klerikalcem dobrodošlo. In zdaj se je lotila še čudeža! Nič jih ni sram vodiških čudežev, nič jih ne ženira, da je navadna kravja dekla potegnila tropo župnikov, kaplanov in zbegala celo samega škofa. Čudež je zopet potreben, ker potrebna so nova romanja, potrebno je novo sistematično poneumnevanje ljudstva, ki se je začelo zavedati. Za Brezjami Lurd na Francoskem, Loretto v Italiji in zdaj naj se začne še romanje v španski Limpias!

Človek se prijemlje za glavo, ker verjeti ni mogoče. A je vendar resnično! Dne 18. novembra 1920 prinaša »Slovenec« istorijo o čudodelnem »Kristu«, do neba kričečo bedarijo, ki je izšla izpod peresa ljubljanskega kateheta! A. Č. — zagrizen Šusteršičevec — ki je moral zaradi svojega, celo klerikalcem prefanastičnega avstrijakanstva in šušterčijanstva odložiti uredništvo najneumnejšega klerikalnega tednika, ta A. Č. je našel zatočišče v »Slovencu«, ko mu je glavni urednik g. Smodej. Upali smo, da bo sledil Smodej dr. Izidorju Cankarju, ki je dal »Slovencu« končno, končno širše evropsko obzorje; hudo smo se zmotili. G. Smodej dopušča, da je zaplavala »Slovenčeva« barka znova v najbolj črno morje najbolj topega praznoverstva in tercijalstva.

Takole poroča »Slovenec« po svojem famoznem A. Č.:

»Daleko preko španskih mej se je raznesel glas o nenavadnih, čudovitih dogodkih, ki se ponavljajo na podobi »Santo Christo de la Agonia« že od marca l. 1919. v lepem mestecu Limpias, ležečem ob železnici Bilbao - Santander. Čez 5000 prič in očividcev, ki pripadajo najrazličnejšim stanovom in poklicem — med njimi je veliko duhovnikov, juristov, trgovcev, zlasti pa zdravnikov — potrjuje namreč pod prisego, da so videli na podobi Kristusovi razne znake življenja: premikanje oči, gibanje ust in cele glave, sveže rane itd. Očividec, prof. in prefekt J. Hermann iz Luzerna v Švici, opisuje »Schw. Kirchenzeitung« 4. nov.) svoje vtise tako-le: V Limpias sem prišel v četrtek, 2. septembra, in ostal tam 2 dneva. Od vseh strani se zgrinjajo potniki in romarji večinoma v procesijah v Limpias. Za preprosto oltarno mizo se dviga krasno izrezljana skupina: Križani Jezus z Marijo in Janezom v nadčloveški visokosti pod rdečim baldahinom iz baržuna. Oči (iz porcelana) so proseče obrnjene kvišku, tako da je videti v njih skoraj sama belina. Iz lepega obličja odseva sredi največjega trpljenja neomajno zaupanje v Očeta. Gosti lasje padajo po plečih.

Zdaj pa čudoviti prizori! Nisem rojen na nedeljo in nisem bil prav nič začuden, da nisem bil deležen sreče — videti kaj čudovitega. Ni izključeno, da bi se kdo v očigled tako realistični umetnosti motil. Pa recimo, da je pri enem ali drugem človeku subjektivna zmota mogoča; komaj bi pa bilo verjetno, da bi se čuti pri več nego 5000 osebah tako zmotili ali omamili, zlasti ker gre tu za olikane osebe, za inteligente z največjimi dvomi, za priče, ki so le nerade prišle v Limpias, n. pr. juristi, zdravniki.

Vsakdo pa, ki je bil že v Limpiasu, mora pritrditi besedam ondotnega ljubeznivega kaplana: »Božja pot v Limpias bo po točni cerkveni preiskavi gotovo potrjena in bo ostala, naj bodo prikazni objektivne ali subjektivne, in naj Cerkev o posameznih čudežih sodbo izreče ali ne«. A. Č.

Tako A. Č. — Torej vseeno je, ali bo čudež potrjen ali proglašen za sleparijo; »božja pot« ostane v vsakem slučaju! Zakaj A. Č. zatrjuje, da je že zdaj »moralni (!) uspeh velikanski« in da so »izpreobrnjenja številna in naravnost nepričakovana«! Katoliški svet pač potrebuje nove senzacije, katoliška cerkev novega triumfa in limpiaški ljubeznivi duhovniki — milijonov za novo katedralo! In milijone naj jim pomorejo znesti tudi katoliški Slovenci. Ne bo dolgo in romarski vlaki začno voziti v Španijo naše brumne vernike pod poveljstvom Čadežev, Kalanov, Nadrahov! Zakaj Španija je danes menda najbolj klerikalna država na svetu.

Tiste porcelanske oči, tisti porcelanski zobje na krvaveči Kristovi glavi v Limpiasu nas spominjajo enake historične sleparije v Ankoni l. 1797. Tudi tam je jokal kip Madonin! A prišel je Napoleon Bonaparte, odkril sleparstvo in vtaknil sleparskega duhovnika v ječo.

V »Zgodovini Napoleonovi«, ki jo je spisal angleški historik William Hazlitt in ki je izšla l. 1840. v Lipskem že v drugem ponatisku Joh. Sporschilovega nemškega prevoda, čitamo v I. zvezku na 251. str.: » . . . Medtem je letalo ljudstvo padat na kolena pred neko Madono, ki je nad nesrečo dežele prelivala solze. Buonaparte je odposlal Maugeja, naj stvar preišče. Madono so torej prenesli v glavni tabor, kjer so našli, da je spretno optično pervaro povzročala duhovita naprava iz stekla. Naslednjega dne so nesli Madono na njen prostor v cerkev nazaj, toda brez stekla. Zato pa ni delala tudi nobenih čudežev več. Nekega kaplana pa so kot povzročitelja sleparije katero so smatrali za žaljenje frac. armade in za okrunitev vere, zaprli . . .« To se je zgodilo prve dni meseca februarja 1797 v Ankoni!

Sleparstvo v Ankoni s steklenimi očmi, solzami in krvavenjem l. 1797 se ponavlja l. 1920 v Limpiasu! Po 123 letih ista sleparija! Pa govorimo, da človeštvo napreduje! Pa smo mislili, da se je vsaj Slovencem raztrgala mrena na očeh!

SLS hoče imeti naše ljudstvo bedasto praznoverno, ker je tako ji ostane pokorno. »Slovenec« z dne 18. t. m. je nov dokument kulturnosti naših klerikalcev! Nas je sram . . . A.

Telefonska in brzojavna poročila.

RATIFIKACIJA SE PREDLOŽI VLADARJU V PODPIS.

—d **Beograd,** 18. novembra. Na današnji ministrski seji, ki se je vršila popoldne, se je razpravljalo o jadranskem vprašanju. Sklenili so, da se pogodba z Italijo sprejme in predloži ratifikacija vladarju v podpis.

ZAUPNICA GIOLITTIJU.

— d **Rim,** 18. novembra. Pri razpravljanju o predlogu socialistov proti notranji politiki vlade je stavil ministrski predsednik Giolitti vprašanje zaupnice. Socialistični predlog je bil odklonjen z 202 glasovoma proti 83 glasovom; 23 članov ni glasovalo.

»TIMES« O RAPALLSKI POGODBI.

— d **London,** 18. novembra. »Times« pišejo v članku o jadranskem dogovoru, da se je ta dogovor dopolnil z dogovorom proti restavraciji Habsburžanov ter meni, da bo ta dogovor dal takoimenovani mali ententi novih moči.

ZVEZA NARODOV.

—d **Ženeva,** 17. nov. Za predsednika pete komisije, ki se bo pečala s sprejemom novih članov v zvezo narodov, je bil izvoljen Hunecus (Chile), za podpredsednika iste komisije Blanco (Uruguay). Predsedniki ostalih komisij so: predsednik komisije za tehnično organizacijo je Tittoni, podpredsednik Take Jonescu; predsednik komisije za mednarodno sodstvo je Bourgeois, podpredsednik Costa (Portugalska); predsednik komisije za proračune in finančna vprašanja Quenones de Lyon (Španska), podpredsednik Restrepo (Kolumbija); predsednik komisije za razorožitev in za mandate je Branting (Švedska), podpredsednik Arguero (Kuba).

—d **Ženeva,** 17. nov. V peti seji zborovanja zveze narodov je povdarjal Hagerup (Norveška) potrebo nadzorovanja sveta zveze narodov po skupščini. Višek dosedanjih pogajanj tvori govor lorda Cecila, ki je zahteval najobsežnejšo jasnost vsega poslovanja sveta zveze narodov, kakor tudi takojšnjo priobčenje aktov glede gdanskega vprašanja ter energičen nastop v prid Armencev proti Talaat paši, ki je zakrivil največje zločine na svetu. Dalje je lord Cecil zahteval takojšnje priobčenje aktov v poljsko - litvanskem vprašanju. Končno se je zavzel za to, da se pospeši razoroženje v okvirju akta zveze narodov in da preide svet zveze narodov končno do konstruktivnega dela. Oopozarjal je na potrebo, da se mednarodni kredit dovoli le onim državam, ki zastopajo politiko dobrega sosedstva in složnosti svojih državljanov. Vrhunec je dosegel lord Cecil v svojem govoru tedaj, ko je zahteval, da mora imeti zveza narodov pogum, delovati za kategorično in jasno politiko sprave. Njegovi devizi sta pravičnost in neustrašenost. Po tem govoru, ki je bil sprejet z burnim odobravanjem, se je debata o poročilu tajništva odložila na sejo, ki se bo vršila jutri dopoldne.

ZA AVSTRIJO IN BOLGARIJO.

—d **London,** 17. nov. Izvrševalni odbor Labour Parthy je sklenil danes nastopno resolucijo: Preverjena, da je vpostavitev mirovnega stanja v Evropi in gospodarskega ravnovesja mogoča le s pomočjo resnično obstoječe, vse narode obsegajoče zveze narodov, izraža Labour Parthy čvrsto utemeljeno naziranje, da se mora upoštevati zahteva Avstrije in Bolgarije glede pristopa k zvezi narodov in da se mora takoj poskrbeti za to, da se bodo pripustile tudi Nemčija, Rusija in Turčija.

VREDNI BRATCI.

— d **London,** 14. novembra. Iz Carigrada se poroča, da je zveza med kemalisti in boljševiki čim dalje ožja. Oblastva kemalistov dovoljujejo boljševiško propagando na vsem svojem ozemlju. Bivši veliki vezir Talaat paša je izvajal v govoru v Angori, da bo boljševizem uničil zapadni imperializem. Boljševiki bodo pomagali kemalistom Grke in druge tujce pregnali iz Male Azije in vpostavili svobodno Turčijo. Vsi Turki, ki so podpisali pogodbo v Sevresu, so bili v Angori obsojeni smrt.

KONSTANTIN SE VRNE NA GRŠKO?

— d **Atene,** 18. nov. Za kralja Konstantina se vrše demonstracije po cestah; udeležujejo se jih tudi vojaki in redarji. Časniki posvečajo kralju Konstantinu častne članke. Po mestu vidiš mnogo kraljevih slik. Bivši kralj Konstantin je izjavil v intervju, da spoštuje volio naroda in je zagotavljal, da bo napram ententi postopal prav tako kakor Venizelos. Noben trenutek ni bil na strani sovražnikov entente. Francija ljubi tako kakor njegov oče. Deloval bo skupaj z zavezniškimi prijatelji Grčije.

— d **Pariz,** 18. novembra. Po poročilu iz Aten, bo nabrže kraljica Olga prevzela regentstvo. Voditelj večine je izjavil, da je vpostavitev kralja Konstantina gotovo dejstvo.

— d **Pariz,** 18. novembra. (Wolff) Po depeši iz Aten, bo danes kabinet Rhallisov prisegel na ustavo.

—d **Pariz,** 17 novembra. Bivši grški zunanji minister dr. Streit je izjavil posebnemu poročevalcu »Eclaira«, da v tem trenotku še ne more povedati, kaj da namerava storiti ekskralj Konstantin, vendar pa naj bodo časnikarski krogi uverjeni, da bo ekskralj povprašal grško ljudstvo, kateri politični režim da želi, preden bo podvzel katerikoli drugi korak. Ta plebiscit bo odločil vprašanje eventualne vrnitve kralja Konstantina na grški prestol.

PROTINEMŠKE DEMONSTRACIJE V PRAGI.

—d **Dunaj,** 17. nov. Kakor poročajo listi, so trajali včerajšnji izgredi v Pragi do noči. Vse nemške šole v Pragi in predmestjih ostanejo do petka zaprte. Tekom današnjega dne so izgredniki vdrli v šolo nemškega ženskega gospodarskega društva, v nemško evangeljsko šolo, v pisarno evangeljske občine in v judovski tempelj v vinogradskem predmestju. Nemške trgovine in kavarne so bile tudi včeraj zaprte.

—d **Praga,** 17. nov. Šolske oblasti so odredile, da se takoj odstranijo slike, kipi itd., ki spominjajo na Avstrijo in Habsburžane. Zvečer je množica preiskovala nemške društvene lokale in je iskala predmete, ki spominjajo na Habsburžane. Poslala je tudi k ministrskemu predsedniku deputacijo, ki je zahtevala, da se taki predmeti odstranijo. Ministrski predsednik je obljubil, da bo temu odpomogel. Pred hotelom »Štefan« na Vaclavskem trgu je izzval množico poročnik v rezervi s tem, da jo je imenoval češke pse. Bil je na mestu kaznovan. Legionarji so se zanj zavzeli in so ga odvedli v hotel »Štefan«. V nemške gledališču so mirno igrali »Prodano nevesto«. V teku včerajšnjega dne je prišlo na mnogih krajih do spopadov. Varnostna policija je posredovala in aretirala 17 oseb radi raznih prestopkov.

— **Praga,** 17. nov. (DKU.) »Lokalkorrespondenz« poroča, da je danes popoldne ljudska množica pred parlamentom obmetavala konjenico na konju s kamenjem. Napori legijonarjev, da bi pomirili razburjene ljudi, so bili zaman. Množica je vdrla na stopnišče parlamenta.

—d **Praga,** 17. nov. Včerajšnje cestne manifestacije so dosegle višek v skupščini pred poslansko zbornico, v katero je hotela množica vdreti, a ji je policija to preprečila. Odposlanstvo legijonarjev se je napotilo k ministrskemu predsedniku, k predsedniku poslanske zbornice in k znamenitejšim politikom in je protestiralo predvsem proti nemškemu poslancu dr. Baeranu, češ da je psoval legijonarje pri neki seji v poslanski zbornici. Ministrski predsednik, kakor tudi več voditeljev čeških strank, so zagotovili, da se bo zadeva rešila zakonitim potom. Med tem javlja oficialna parlamentarna korespondenca, da dr. Baeran ni psoval legijonarjev z »ušivci«, kakor so poročali časopisi.

USTANOVITEV GOSPODARSKIH KOMISIJ.

—d **Dunaj,** 17. nov. Kakor javlja »Neue Freie Presse«, dospe ameriški član avstrijske reparacijske komisije Smith v soboto iz Pariza na Dunaj. Takoj po svojem povratku namerava potovati v Prago, Beograd, Budimpešto in Bukarešto, kjer bo deloval za gospodarsko komisijo, ki jo ima namen ustanoviti.

VSTAJA NA IRSKEM.

— d **London,** 18. novembra. Iz Dublina se poroča: 15 oboroženih mož je zasedlo parnik, ki je plul proti Corku, in se polastilo vojaških stvari na parniku. Iz Belfasta prihajajo poročila o resnih nemirih.

VOJNA V RUSIJI.

— d **Moskva,** 18. novembra. Frontno poročilo z dne 17. t. m.: V pohodni smeri proti Proskurowu je bil odpor sovražnikov razbit po hudih bojih. Naše čete se bližajo Bugu. Število ujetnikov je veliko, plena je mnogo. Dne 16. t. m. smo zasedli Kamenec Podolsk. — Južna fronta: V odseku Feodosie smo povsod dosegli obalo. Mesto Krč je naša konjenica zasedla brez boja. Dobili smo ogromen plen.

BORBA PROTI BOLJŠEVIKOM.

—d **Varšava,** 17. nov. Listi poročajo: Štab ruske dobrovoljske armade generala Balakoviča naznanja, da so se rdeče čete pod pritiskom Balakovičeve armade umaknili pri Mosyrju. Boljševiki nameravajajo na črti Okulinki-Jelsk organizirati protinapad.

Iz naše kraljevine.

— **Za akademijo znanosti.** Finančni minister je povečal proračun srbske kraljevske akademije znanosti. Razširile so se vse proračunske postavke, da bi se omogočilo akademiji znanosti delovati v predvojn. obsegu. Razen tega je finančno ministrstvo dovolilo akademiji posojilo dveh milijonov dinarjev, da bi se mogla nadaljevati stavba doma srbske kraljevske akademije v ulici Kneza Mihajla.

—g **»Glas Crnogorca« — prepovedan.** Minister za notranje stvari je prepovedal razširjenje lista »Glas Crnogorca«, glasila razkralja Nikole, ki piše proti ureditvi naše države ter hujska naše državljane proti obstoječemu redu.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 19. novembra 1920.

— **Skesano priznanje, ali mu bo tudi sledilo poboljšanje?** Polagoma se je jelo svitati tudi v klerikalnih glavah, da je dosedanja klerikalna politika zgrešena in da je neizmerno škodovala naši državi. Zadnja »Straža« je priobčila pod naslovom »Slovenija izgubljena« članek, v katerem piše med drugim: **»Preveč smo v začetku cincali z ustanovitvijo enotne države, preveč smo uganjali separatizem, antimilitarizem, razvijali in širili nazore, ki niso bili pripravni za konsolidacijo države.** Morda nas bosta koroška in tržaška katastrofa vsaj nekoliko izmodrili. Ohraniti moramo mirno kri in delati za prihodnjost. Rim ni bil sezidan v enem dnevu, pravi pregovor, in nobena država ni bila zgrajena na en mah. Pustimo tudi našim zanamcem, da grade dalje in izgrade do konca. Kakor so morali vsi Izraelci, ki so v sužnjosti jedli iz egipčanskih loncev, umreti v puščavi in so šele njihovi otroci prišli v obljubljeno deželo, tako mora tudi pri nas priti nov rod, ki ni bil vzgojen v avstrijski sužnjosti, da bo zmožen dovršiti delo popolnega osvobojenja našega naroda. Mi pa moramo pripravljati to dobo s tem, da delamo na zedinjenje, utrjenje in izgradenje države. Pobijati moramo grdo protisrbsko gonjo, ki je od starega avstrijskega režima in od naših nasprotnikov tako vkoreninjena med našim ljudstvom, skrbeti, da bo naša država vojaško močna in dobro organizirana, naša uprava dobro urejena, da se bo prosveta širila in poglabljala vedno bolj in da bodo naše postave prepojene pravega socialnega duha . . .« Čujemo ta pametni in trezni glas vpijočega v klerikalni puščavi, ne verjamemo pa, da bi ta glas imel za posledico da bi se dosedanja klerikalna politika spremenila v svojih temeljih. Preveč so se klerikalni voditelji in klerikalni vodilni listi zagrizli v protisrbsko in protidržavno mržnjo, da bi se odpovedali svoji dosedanji politiki na nasvet enega izmed svojih pristašev, ki ga je morda slučajno obsenčil in razsvetlil sveti Duh! **Le pogleimo klerikalne liste s »Slovencem« na četu, kako še vedno dosledno brenkajo na struno separatizma, antimilitarizma in najgrše protisrbske gonje!** Prav tako kakor v starih avstrijskih časih, samo sedaj bolj previdno, a zato tem bolj zlobno in hudobno. Po prevratu je naše ljudstvo zrlo v Srbih svoje osvoboditelje in jih naravnost oboževalo. A sedaj? Povsod se je razpaslo v ljudskih masah nevarno razpoloženje proti Srbom in vsled tega tudi proti državi, samo zaradi tega, ker klerikalni listi in razni Šusteršičevci med duhovništvom neprestano in z največjo doslednostjo še sedaj prilivajo strup protisrbske in protidržavne propagande. In kdaj bo te propagande konec? Ne prej, dokler ne pride železna pest, ki bo z energično gesto udarila v to gadjo zalego. Šele potem bodo izginili iz naše javnosti razni Nadrahi in slični

junaki, ki še vedno mislijo, da lebdi in čuje nam njimi habsburški črni orel!

— **Klerikalna častikraja.** Iz Maribora nam poročajo: Danes se je vršila pred tukajšnjim okrožnim sodiščem zanimiva razprava, v kateri je nastopil g. Habijan, mesar in posestnik v Šmarju pri Jelšah proti uredniku »Slovenskega Gospodarja«, g. Žebotu. »Slovenski Gospodar« je 1. aprila t. l. imenoval samostojne kmete in Habjana suroveže, ki z nožmi in palicami napadajo nasprotnike, dočim se klerikalci odlikujejo po oliki, pameti in poštenjem. Žebota je zagovarjal dr. Leskovar, Habijana pa je zagovarjal dr. Koderman. Žebotu se kljub raznim poizkusom ni posrečilo uteči zasluženi kazni in je bil obsojen na 400 K globe ali 10 dni zapora ter objavo razsodbe v »Slovenskem Gospodarju.«

— **Za Barje** priredi šentjakobsko gospodarsko napredno društvo v nedeljo, 21. t. m. ob 3 popoldne pri Mokarju **volilni shod**, na katerem govorita župan dr. Tavčar in ravnatelj meščanske šole Luka Jelenc. Barjani, pridite na shod vsi!

— **Volitve v konstituanto.** Društvo »Pravnik« priredi v torek, 23. t. m. točno ob 4. popoldne v sodni palači (soba št. 79) sestanek pravnikov za razgovor o določilih, ki se tičejo poslovanja volilnih odborov. Vabljeni so zlasti predsedniki volilnih odborov

— **Italijanski publicist v Ljubljani.** Včeraj je prispel v Ljubljano znani italijanski publicist Mario Nordio, ki je bil v balkanski vojni poročevalec italijanskih listov na srbski fronti. Prišel je v Jugoslavijo v prepričanju, da bo sedaj lahko navezati prijateljske stike med italijanskim in jugoslovenskim narodom in je bil nadvse razočaran in presenečen, ko se mu je odkrito povedalo, da v sedanjih razmerah ni misliti na kakršnekoli prijateljske odnošaje med Italijani in Jugosloveni. Mario Nordio se je odpeljal v Zagreb in Beograd, da stopi v stik s tamkajšnjimi političnimi krogi.

— **Beguncem!** Ker traja rok za kreditiranje vozarine le do konca t. l. in je sedanje poslovanje vidiranja potnih listin zelo dolgotrajno, se pozivljajo oni begunci, ki se mislijo vrniti do konca leta, da se javijo takoj radi **propustnice** pri politični oblasti svojega **bivališča** (v Ljubljani, policijsko ravnateljstvo), ki jim izda propustnico). Oblasti, ki izdajo propustnice, vpošljejo le-te **skupno** podpisanemu uradu, ki bo ukrenil potrebno glede pravočasnega vidiranja od strani italijanske delegacije. Časopisi v Sloveniji so naprošajo, da to notico ponatisnejo. **Urad za zaščito beguncev.**

— **Nezaslišano!** Iz Maribora poročajo, da je razpisalo okrajno sodišče službo sodnega zdravnika, ki naj vsaki dan preišče 10 do 30 novih kaznjencev ter naj večkrat po dnevi in po noči pregleda nje kazenske prostore. Za to službo obljublja sodišče reflektantom 4 K 38 vin. (štiri krone, 38 vinarjev) dnevno!

— **Za odpravo spominov na habsburško robstvo.** Maribor, 18. novembra. V tukajšnjih zavednih narodnih krogih se je v ozigled pokreta na Češkem pričela akcija za odstranitev vseh spominov na staro avstrijsko hlapčevsko dobo. Zahteva se od vlade v Beogradu, da izda ukaz za odstranitev teh sramotnih spominov, ki se še **danes** vidijo na okrajnem glavarstvu in na okrajnem sodišču ter še po mnogih drugih krajih.

— **Razširjenje paketnega prometa med Jugoslavijo in inozemstvom.** S 1. t. m. se je odprl mednarodni paketni promet med našo kraljevino in inozemstvom. Države, s katerim se je otvoril paketni promet, so: Belgija, Bolgarija, Češkoslovaška, Danska, Egipt s Sudanom, Finska, Francija, Islandija, Italija, Luksemburg, Madžarska, Nemčija, Norveška, Nizozemska, Portugalska, Španija, Švedska, Švica, Velika Britanija in Irska. Dopustna teža je za različne dežele, namreč 5, 10 ali 20 kg. Največja vrednost v dinarjih je 2000. — Z Grško, Poljsko, Romunsko in Turčijo pa še nimamo paketnega prometa.

— **Protest mesta Kastav.** Zadnji načelnik grada Kastav je poslal ministrskemu savetu sledečo brzojavko: Opština Kastav u Istri, koja je jednodušnim zaključkom celokupnoga opštinskoga zastupstva još od godine 1819 nedeljiva i nerazdruživa, raskomadana je sporazumom u Sv. Margariti na tri dela, od kojih bi nekoji ostali bez ikakvih cesta, železnica, bez svakog pristupa k moru te bez svih opštinskih šuma. Kao zadnji načelnik te opštine prosvedujem u ime svih opštinara protiv toga nenaravnog delenja i molim, da se od talijanske vlade iznimice iznudi, da se puk mestne opštine Kastav zapita plebiscitom pod koju državu: Jugoslaviju, Italiju ili Reku želi kao nedeljiva celina podpasti.

—**Izum proti trčenju vlakov.** Pišejo nam: Deželna vlada za Slovenijo je dobila na svoječasno posredovalno brzojavko od ministrstva železnic šele sedaj pismen odgovor ter obvestila o tem 15. novembra t. l. izumitelja Masleta. V dopisu navaja ministrstvo, da ne more izvršiti odkupa izuma, ker ima premalo osobja in ker zahteva preizkušnja izuma proti trčenju vlakov mnogo časa. Upa pa, da bo ostal izumitelj pri prodaji patentov za Jugoslavijo v roke inozemcev patrijotičen ter zagotovil Jugoslaviji gotove privilegije za zopetni odkup izuma iz inozemstva. — Po razgovoru z izumiteljem ugotovimo, da se nam zdi tak odgovor le — prazen izgovor! Tak, za varnost vlakov, blaga in potnikov velepomemben izum, ki bi se moral že zdavnaj vpeljati, nikar šele odkupiti, je vreden vsake, in to še **take številne pomnožitve inženirskega osobja v študijske svrhe, če bi bilo to res potrebno! Pa ni, ker je bil izumitelj itak službeno preizkušen!**

— **Nova iznajdba. V Uradu za pospeševanje obrti kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani je razstavljen razmnoževalni stroj, sistem** E. F. Turk, ki res hitro in zelo lepo razmnožuje vsakovrstne spise in tudi risbe. Podjetniki, osobito mizarskih in strojnih delavnic, ki bi hoteli izdelovati in razpečavati ta stroj, se uljudno vabijo, da se čimpreje zglasijo v Uradu za pospeševanje obrti na Dunajski cesti 22, kjer prejmejo potrebne informacije.

— **Še pipce kradejo!** Vlomi v razne branjevske barake se dan za dnevom ponavljajo. Vlomilci, gotovo kaka organizirana družba, so se spravili tudi v barako na Poljanskem nasipu nasproti Cukrarne. Odnesli so dva tucata pravcatih pipcev v vrednosti 50 K. Ker je bila blagajna prazna, so jo iz jeze razbili.

— **Dušljivi plini.** V državni baraki na Vidovdanski cesti so delavci naložili čez noč peč s premogom ter se vlegli k počitku. Kmalu bi se bili zadušili, toda pravočasno se je zbudil delavec K. J. ter presenečen opazil, da sta njegova tovariša omamljena in popolnoma v nezavesti. Odprl je hitro vrata ter tako rešil tovariša smrti.

— **»Jaz se tudi tako ne pišem** in tudi nisem iz Celja doma,« tako je napisala na mal listič v slovo služkinja Poldka Korpar ter ga pustila na kuhinjski mizi gospodarju v vednost. Kakor smo že poročali, je ta služkinja svojega gospodarja prevarila s ponarejeno poselsko knjižico, da jo je sprejel v službo ter mu je potem poneverila nad 400 kron. Obenem se je preoblekla v toaleto svoje gospodinje, dala na glavo klobuk ter se z napolnjenim kovčegom odpeljala v Zagreb kot elegantna svetovna dama. V Zagrebu pa so jo na obvestilo ljubljanske policije prijeli in izročili ljubljanskemu sodišču. Gospodar je bil oškodovan za 8000 kron.

— **Želja po plesu je rodila tatico.** Mlada, plesa željna Ivanka je bila brez elegantne plesne obleke. Koprnenje po bleščeči plesni dvorani jo je zavedlo na stransko pot ter si je izmislila rafiniran način, da si prilasti lepo obleko svoje prijateljice Mimice. Po neki brezposelni služkinji je obvestila mater svoje prijateljice, da potrebuje njena hčerka obleko za neki obisk. Mati je obleko izročila v dobri veri. Pozneje, ko je prišla Mimi domov, pa so odkrili tatvino. Po hitrih poizvedovanjih policijskih organov so prišli tatici na sled. Ivanka je skesano prosila svojo prijateljico odpuščanja: »Mimi, odpusti mi! Plesat bi bila šla rada, pa obleke nisem imela in sem si jo hotela na ta način izposoditi!« O tej dogodbici Zelena jama dan za dnem razpravlja.

— **Nezgoda.** Vinko Pavlin, žagar na cirkularni žagi Katarine Ambrožič v Mekinjah je s cirkularjem rezal deske. Pri tem mu je tako nesrečno spodletelo, da mu je cirkular porezal štiri prste. Prepeljali so ga v deželno bolnišnico.

— **Zaplemba konjskih odej.** Na glavnem kolodvoru je policijski nadstražnik Večerin zaplenil 7 zelo umazanih konjskih odej krošnjarju Josipu Albertiju, ki pravi, da je te odeje kupil od neke Marije Vilar v Logatcu ter jih je hotel v Ljubljani za dobiček razpečati.

— **Javna zahvala.** Na moj poziv na dobra srca odzvala sta se hvalevredno takoj gospod Ante Tavčar, sin ljubljanskega župana, ki je podaril za ubozega uradnika še popolnoma lepo suknjo in tukajšnji trgovec gosp. Vokač v Šelenburgovi ulici z darilom potrebnega blaga za suknjo. Obema dobrotnikoma izrekam v imenu obdarovanca in v svojem imenu presrčno hvalo. **Kopitar.**

— **Umrl je** Preddvorom na Gorenjskem bivši ljubljanski odvetnik g. dr. Maksimilijan Wurzbach pl. Tannenberg, v Ljubljani je umrla gospa Terezija Omejc, vdova poštnega oficiala in hišna posestnica, pri Sv. Bolfenku pri Središču nadučiteljeva soproga in posestnica ga. Jožefa Cajnko, v Gaberju pri Rogatcu pa učiteljica Zorka Artič, roj. Sirnik, stara 24 let. P. v m.!

Kultura.

Repertoir Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:

Petek, 18. oktobra, Figaro se ženi. Red. E.

Sobota, 20. novembra, Ljubimkanje. Red A.

Nedelja, 21. oktobra, Pohujšanje v dolini šentflorjanski. Izven abnm.

Ponedeljek, 22. novembra, Figaro se ženi. Red C.

Opera:

Petek, 19. novembra, Plesni večer. Izvan abnm.

Sobota, 20. novembra, Lepa Vida. Red C.

Nedelja, 21. novembra, Dalibor. Izven abnm.

Ponedeljek, 22. novembra, zaprto.

— **Simfonični koncert.** Dr. Čerin je včeraj z orkestrom Dravske divizije otvoril serijo simfoničnih koncertov. Če se leti obneso tudi materijelno, je vprašanje. Vprašanje denarja je pač povsod na prvem mestu. Prireditev stane kolosalne novce in davki ter dvorana požro skoro vse. Meni se zdi, da je edino, kar se pri naših koncertih izplača, — garderoba. Vendar pa je bila včeraj Unionska dvorana zasedena častno in nemara so tudi stroški pokriti. Orkester dr. Čerina šteje sicer samo nekaj nad 40 članov, a je za prvi začetek vseskozi zadovoljiv. Treba je izpopolniti še zbor goslačev, kajti medeni instrumenti semtertam goslače občutno zakrivajo, oboa je nekoliko neskromna, čelista sta prav dobra, barva orkestra pa je v občem sveža, izrazi pri mirnem temperamentu dr. Čerina korektni, stopnjevanja prav lepa. Pomisliti treba, da je orkester primeroma mlad in večno menjavanje članov mu ni baš v prid. Dr. Čerin je otvoril koncert s skladbo našega starega Davorina Jenka, uverturo »Kosovo«, ki po mojem mnenju ravno tam jenja, kjer bi se morala pravzaprav začeti, ter ima samo naslov kosovski, a drugega nič. Ker pa Čerinu ni bilo drugega tributa slovenski ork. glasbi na razpolago, tudi za to hvala. Inventar naš pač ni bogat. Dvořakova F dur simfonija je kolosalno delo čisto češkega kolorita. Dirigent in orkester sta položila v njo vse svoje znanje. Teme so bile izdelane plastično, tempi nekoliko preumerjeni, splošen vtis pa je bil lep. Wagnerjev »Spev renskih hčera« sicer z brezkončno svojo melodijo in značilnimi harmoničnimi prelivami je lepa stvar, vendar pa le samo en del, iztrgan iz opere »Rensko zlato«, brez pravega začetka in konca. V 4. simfonični sliki »Moje domovine: »Iz čeških logov in gajev« govori pristna muzikantska duša Bedřicha Smetane. Sholastično fugirane stavke uduše vriskajoče in pojoče narodne pesmi, kakor bi se norčevali logovi in gaji iz zadušlih, prašnih šolskih sob, vabili črnega učenjaka v zlato prirodo. Brezdvomno je dal to poslednjo točko dr. Čerin najtemperamentnejše in tako je bila tudi sprejeta. G. dirigentu - jubilarju je bil podarjen lep venec, orkester je poklonil svojemu kapelniku veliko fotografijo, a naše priznanje in zahvala za izredno lep užitek pa mu bodi še posebej. Želeti je, da slišimo v sezoni še več takih koncertov.

—č.—

— **Dr. Čerinov jubilej.** Snoči smo imeli po dolgem času v Ljubljani zopet velik simfonski koncert. Priredil ga je g. dr. Josip Čerins svojim mladim, z muko in trudom ustanovljenim vojaškim orkestrom. Slovenska vztrajna energija je slavila snoči nov umetniški triumf. Občinstvo se ga je odkrito veselilo. Gospod dr. Čerin je znova sijajno dokazal, da hoče delati in da kadar dela, dela z najlepšim uspehom. Za jubilej 30letnice odkar je g. dr. Čerin kapelnik, se je vršil snočnji veliki koncert; dr. Čerin pa je dirigiral močno in živo kakor mladenič, ki svojo umetniško karijero šele nastopa. Brez hrupne reklame smo doživeli snoči velik umetniški dogodek in bili smo priča novemu dokazu, da marljivost, iskrena ljubezen in resna sposobnost tudi v Ljubljani zmaguje vzlic vsem oviram na čast naše kulture! Dirigentu naše čestitke.

—r.

— **Meštrovičeva razstava v Ljubljani.** Prihodnjo pomlad priredi R. Jakopič v svojem paviljonu s sodelovanjem umetniškega kluba »Save« veliko Meštrovičevo razstavo. Letos jeseni je bila v Zagrebu razstavljena kolekcija Meštrovičevih del iz zadnjih let; večina njegovih del se nahaja še v Londonu in Anversi. V kulturnem inozemstvu je Meštrovič s silo svoje umetnosti dosegel, da je danes priznan kot eden prvih svetovnih umetnikov. Slovenija naj se veseli te umetniške prireditve.

— **Društvo »Lisinski« v Pragi.** Dne 17. t. m. dopoldne ob 9. je dospelo v Prago hrvatsko pevsko društvo »Lisinski«, ki bo priredilo več koncertov. Člane društva so sprejeli jugoslovenski poslanik Ivan Hribar, ministrski svetnik Jaroslav Kvapil v imenu ministrstva za uk in bogočastje in ministrski svetnik Černy v imenu ministrstva za zunanje stvari. V imenu mesta Prage je pozdravil goste župan Baxa, nakar je pevsko društvo »Hlahol« odpelo hrvatsko in češkoslovaško himno. Po pozdravu ministrskega svetnika Kvapila, ki je govoril v imenu ministrstva za uk in bogočastje, je pozdravil goste predsednik pevskega društva »Hlahol«, nakar se je predsednik društva »Lisinski« dr. Viktor Novak zahvalil za ljubeznjivi sprejem. Za tem so se gostje odpeljali v nakazana prenočišča. Hrvatsko pevsko društvo »Lizinski« priredi v Pragi več koncertnih večerov.

— **Pugelj Milan:** Naša leta. V Ljubljani, 1920. Samozaložba. Natisnila Narodna tiskarna. Str. 188. Cena knjigi 28 K. Dobiva se le pri avtorju v Ljubljani, Kongresni trg 7/II., v poslopju Slovenske Matice. Pisatelj Pugelj je izdal v lastni založbi izbor novel iz nekaterih svojih prejšnjih knjig; 12 najboljših, po kritiki posebno priznanih spisov, je združil v novo knjigo, ki bo gotovo prav tako dobrodošla naši leposlovja željni publiki, kakor vse dosedanje Pugljeve knjige. Knjiga ima izredno nizko ceno. Naš vrli novelist, ki se je posvetil izključno leposlovju, že nekaj let boleha. Težki časi so zadeli naše leposlovce najhuje! Pozivljamo torej naše občinstvo, naj se odzove pisatelju Puglju s pridnim nakupovanjem te najnovejše knjige.

Najnovejša poročila.

ITALIJANI NASTOPAJO Z BOMBAMI PROTI SLOVENCEM.

— d Gorica, 18. novembra. **Snoči je imelo tukajšnje »Glasbeno in pevsko društvo« v dvorani hotela »Central« svoj koncert. Dvorana je bila nabito polno. Ravno, ko je med koncertom imel nastopiti moški zbor, je ob vratih, ki vodijo v vestibul, pred dvorano z močno detonacijo eksplodirala bomba, ki jo je vrgla neprijateljska roka najbrž s ceste. Vse šipe v dvorani in v bližini so bile razbite. Zračni pritisk je dvignil vhodna vrata. Vsled eksplozije je nastala med publiko velika panika. K sreči ni niti panika niti eksplozija zahtevala človeških žrtev. Ko se je dvorana izpraznila, je moški zbor kot zadnji odhajal iz dvorane na cesto, pevaje himno »Hej Slovani«. Na cesti pred dvorano je bilo zbranih mnogo Italijanov in italijanskih vojakov. Davi so se pri vhodu v dvorano našle še štiri ročne granate, ki pa niso eksplodirale. Vidi se, da je bil ta atentat, ki bi bil lahko imel strašne posledice, sistematično pripravljen.**

—d Gorica, 18. novembra. V dvorano hotela »Central«, pred katero je včeraj zvečer, kakor javljeno, med koncertom »Glasbenega in pevskega društva« eksplodirala bomba, so prihajali danes zgodaj zjutraj posetniki koncerta, da poiščejo predmete, ki so jih izgubili v paniki, ko so v gnječi zapuščali dvorano. Mnogo posetnikov koncerta, posebno ženske, pogrešajo ure, zapestnice, uhane in drugo, ker jim je bilo v gnječi odtrgano. Našli niso ničesar več, vzlic temu, da so včeraj zvečer po izpraznjenju dvorane karabinjerji zasedli poslopje. Radi tega trpijo ljudje veliko materijelno škodo. Danes zjutraj so karabinjeri na dvorišču pred dvorano razstrelili štiri ročne granate, ki so se našle po atentatu ob vhodu v dvorano. Splošna sodba je, da so fašisti vrgli bombo in položili ročne granate.

ZADNJA SEJA PLEBISCITNE KOMISIJE V CELOVCU.

— d Celovec, 19. novembra. Včeraj se je vršila zadnja seja plebiscitne komisije. V tej seji je plebiscitna komisija s posebnim aktom predala upravo vsega plebiscitnega ozemlja avstrijski republiki, oziroma koroški deželni vladi. Istočasno je izdala plebiscitna komisija svoj zadnji razglas na prebivalstvo, v katerem naznanja, da je njeno poslanstvo končano, ter s posebnim in slovesnim povdarkom opozarja na določbe st. germainske mirovne pogodbe, ki se tičejo varstva narodnih manjšin z jamstvom zveze narodov. Nadalje opozarja na člen 92 mirovne pogodbe ter ponavlja, da se ne sme noben prebivalec ozemlja bivše Avstro-Ogrske monarhije vznemirjati ali nadlegovati radi njegovega političnega zadržanja po izbruhu vojne. Avstrijska in koroška vlada sta v javnem razglasu formalno izjavili, da sta pripravljeni, držati se teh določb. Avstrijski delegat to obljubo v svojem razglasu ponavlja.

TEŠKA ODGOVORNOST ITALIJE.

—d Beograd, 18. novembra. »Tribuna« poroča: Te dni je došla vest, da je D' Annunzio izkrcal svoje ardite v Šibeniku. Z ozirom na to je Italija po sporazumu v Rapallu ponovila igro, ki ji je prinesla Reko. Neodgovorni in od italijanske vlade podpirani D' Annunzio meče polena pod noge pogodbi. Če pa D' Annunzio ni odgovoren, je odgovorna kraljevina Italija, ki ima svojega guvernerja admirala Milla v okupirani Dalmaciji, ki je zato tu, da prepreči te pustolovščine in da ubrani D' Annunzia. Ni tukaj D' Annunzio sam. Verovati v to, bi pomenjalo glupost. Italija mora vedeti, da se naša popustljivost more pretvoriti v srd našega naroda. Ako bi se radi tega pojavile med Italijo in nami kake zapreke, bi bila za to odgovorna Italija.

IZGREDI IN DEMONSTRACIJE NA ČEŠKEM.

Praga, 18. nov. »Tribuna« poroča iz Ascha, da je ponoči došlo do velikih izgredov. Ko so legionarji prevrgli spomenik cesarja Jožefa, se je razvil med njimi in prebivalstvom boj v katerem so bile tri osebe ustreljene, 15 pa jih je bilo težko ranjenih. Kakor poročajo »Narodni Listy«, se je streljalo na obeh straneh. Najprej so našteli 1 mrtvega in 20 ranjenih. Tekom dopoldneva sta umrli dve težko ranjeni osebi. Spomenik je prebivalstvo še tekom noči postavilo na staro mesto.

Praga, 18. nov. Poulične demonstracije v Pragi so pojenjale. Tekom dneva ni došlo do nobenih novih izgredov. Nemški listi doslej še niso izšli. V nemškem gledališču igrajo še nadalje Čehi, a tudi v Novem nemškem gledališču bo bržkone še izostala današnja predstava. »Ceske Slovo« poroča, da je odločeno, da ustane nemško gledališče trajno v čeških rokah.

Brno, 18. nov. Danes zvečer je došlo do velikih protinemških demonstracij. Čehi so poškodovali nemške hiše. Množica je šla pred uredništvo lista »Tagesbote«, kjer je deputacija demonstrantov odšla v uredništvo. Po daljšem pregovarjanju je dobil list dovoljenje, da sme jutri iziti pod pogojem, da ne bo priobčil nobenih hujskajočih člankov.

Praga, 18. nov. Lista »Prager Tagblatt« in »Bohemia« še nista izšla.

NA DUNAJU IZKLJUČENI ČEŠKI VISOKOŠOLCI.

— d Dunaj, 18. novembra. »Videnský Denník« piše: Slušatelji na dunajski visoki šoli za poljedelstvo so priredili shod, ki se ga je udeležil tudi rektor dr Ostermayer, na katerem so sprejeli soglasno nujen predlog, naj se iz te visoke šole izključijo Čehi. Danes in jutri bodo češki slušatelji izključeni tudi z vseučilišča in trgovske akademije. Te izključitve so utemeljene s praškimi demonstracijami proti Nemcem, ki so pa v resnici le pretveza, zakaj že pred tepliškimi in praškimi dogodki se je ščuvalo proti češkim šolam na Dunaju.

ZVEZA NARODOV.

Ženeva, 18. nov. (Švic. brz. agent.) Na 6. seji skupščine zveze narodov je bila danes volitev šestih podpredsednikov, ki jih je izvolila skupščina sama. Pri tem je bil na predlog Tittonija izvoljen predsednik Motta med ovacijami za častnega predsednika skupščine. Med tem, ko se je čakalo na izid tajne volitve podpredsednikov, je poročal Nansen o delu za vrnitev vojnih vjetnikov. Nansen je poročal, da je bilo doslej okoli 200.000 vjetnikov poslanih v domovino in da se bodo nadaljni transporti izvršili še pred božičem. Prihodnja seja je jutri.

Ženeva, 18. nov. (Švic. brz. agent.) Izid volitev šestih podpredsednikov je bil nastopen: Iši (Japonska) 32 glasov, Karneggek (Holandija) 31 glasov, Pneyrraden (Argentinija) 28, dr. Beneš (Češkoslovaška) 26, Foster (Kanada) 22, Octavio (Brazilija) 18 glasov. Prihodnja seja je jutri.

Društvene vesti in prireditve.

— Društvo slovenskih zobotehnikov v Ljubljani vabi člane na sestanek v nedeljo dne 21. t. m. ob 10. v Narodni kavarni, druga soba. k

— **Produktivna zadruga čevljarjev za Slovenijo** naznanja svojim članom prodajo usnja v ponedeljek dne 22. novembra ob 3. popoldne, Hrenova ulica št. 4. Obenem se prosi, da se g. odborniki v nedeljo dne 21. novembra ob 9. dopoldne snidejo v prodajalniških prostorih.

Gospodarske vesti.

—g **Avtomobilne zveze po Primorju in Liki.** Uveden je avtomobilski promet na poti Senj - Lešče, Bakar - pristanišče - železniška postaja Senj - Novi-Crikvenica in obratno.

—g **Zabranjen uvoz novčanic v Madžarsko.** Madžarska vlada je zabranila uvoz nežigosanih bankovcev avstro-ogrske banke, kakor tudi bankovcev po 200 K, serije 2000 in višje, 25 K, serije 3000 in višje, izdanih za časa sovjetske republike.

—g **Promet naše države s Čehoslovaško.** Konzulat Čehoslovaške Republike v Ljubljani usoja si opozoriti interesirane trgovske kroge, da je češki časopis »Tribuna« z dne 13. novembra 1920 prinesel sledeče obvestilo radi izvoza iz Čehoslovaške Republike v Jugoslavijo: Promet s SHS. Promet blaga z Jugoslavijo se urejuje v sporazumu z Jugoslavijo začasno kakor sledi: 1.) Za postaje Maribor, Ljubljana, Zagreb in Sisak se bo v Čehoslovaški Republiki sprejemalo na teden samo 30 do 40 vagonov pošiljk. Prometna dovoljenja, katera bodo izstavljena le za določen teden za te pošiljke, daje začasno ministrstvo železnic dep. III. T. v Pragi. 2.) Pošiljke za postaje Bosanski Brod, Zemun, Beograd, Vinkovci in Osjek loco in transito se lahko sprejemajo v neomejeni množini. Za te pošiljke daje prometno dovoljenje ravnateljstvo železnic, kateremu je oddajna postaja podrejena. Prometna dovoljenja, izdana od uradov čehoslovaške državne železnice, so veljavna za vse železnice in proge do naslovne postaje v Jugoslaviji, tako, da drugih prometnih dovoljenj ni treba. **Pošiljke, katerim je bilo prometno dovoljenje izdano od ministrstva železnic v Pragi, se bodo zbirale v Cmuntu (Gmünd), Břeclavě (Lundenburg) in Děvinski Novi Vasi (Thebenneudorf).** Iz imenovanih postaj bodo te pošiljke odpravljene vsako soboto v posebnih skupinah z direktnimi tovornimi vlaki. Tovorni listi so lahko ali direktni iz oddajne postaje do jugoslovanske naslovne postaje in je treba v tem slučaju navesti eno izmed omenjenih zbirališč kot prehodno postajo in obenem navesti vstopno postajo Maribor, ali pa se pošiljke lahko oddajo kot reexpediciji v zbiralnih postajah.

Borze.

d Zagreb, 18. novembra. Devize: Berlin 181—182, Italija 490—500, London 0—430, Novi York 138—141, Pariz 826—830, Praga 156—158, Švica 2200, Dunaj 25—25.50. Valute: Dolarji 145—147, avstrijske krone 26—27, nemške marke 185—188, romunski leji 205—206, čehoslovaške krone 155—160.

LDU Curih, 18. nov. Dev. Berlin 9.55, Holandija 194.45, Novi York 641.50, London. 22.25, Pariz 38.85, Milan 24.45, Bruselj 41.50, Kopenhagen 36.50, Stockholm 122.75, Kristianija 86, Madrid, 82.50, Buenos Aires 220, Praga 7.90, Varšava 1.35, Budimpešta 1.45, Bukarešta 9. 20. Dunaj 205. avtrijske žigosane krone 130.

LDU Praga, 18. nov. Devize: Beograd 255, Zagreb 63.50, Dunaj 16. 65, Valute: dinarji 249, avstrijske krone 16.65.

— d Berlin, 18. novembra. Devize: Italija 259.70, Pariz 439.55, Švica 1098.90, Dunaj 20.97, Praga 81.77½, Budimpešta 14.73. Valute: Francoski franki 444.50, italijanske lire 258.50, češkoslovaške krone 81.02½, avstrijske krone, stare 12.95, žigosane 13.45.

— d Dunaj, 18. novembra. Devize: Zagreb 380, Beograd 0, Budimpešta 98.25, Milan-Trst 1850, Praga 588, Curih 7725. Valute: Jugoslovenski dinarji 1475, švicarski franki 7675, jugoslovenske krone 0, češkoslovaške krone 588, madžarske krone 99.50, italijanske lire 1825.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslemšek.
Odgovorni urednik:
Božidar Vodnik.

ZLATOROG MILO

Zahtevajte povsod samo pravoversino „ZLATOROG MILO"

Glavno zastopstvo za Kranjsko: R. BUNC in drug, Ljubljana, Gosposvetska cesta 7

I. marib. tovarna mila preje **C. Bros, Maribor.**

Zimska suknja se proda. Poizve se v trgovini F. K. Kaiser, puškar. 8632

Kupim stroj (Wolf) nov ali star za rahljanje žime. Ponudbe, Anton Šimenc, Tesarska ul. 3. 8620

Kupim stroj za mlenje kosti. Ponudbe na Anton Verbič, Vrhnika. 8639

Naprodaj 2 velika kovčega in 2 slika. Židovska steza 1, III. nadstr. 8646

Kante od petroleja plačuje po K 58. za dve z zabojem vred postavao na vsako žel. postajo **Sever & Koman, Ljubljana.** 8448

Proda se
večja množina belega in rdečega vina po najnižji ceni. Letnik 1918 in 19 9. Poizve se v Rožni ulici 15. 8640

Kot kompanjon vstopi
v kakšno večje podjetje izdelovatelj zrakoplovov, avtomobilov in železniških voz. Naslov **Menteni Vekoslav, vas Krašna pošta Lukovica.** 8638

Krasna nova preproga
Smirna, velikost 4×3 m, se proda za 4500 din. Ponudbe pod „Preproga 8651" na upravo Slov. Naroda. 8651

Perzijska preproga
5·65×2·18 m dobro ohranjena, Smyrna 5·5×3·9 m jako obrabljena, navadna preproga 3×2 m se proda. Resljeva c. 12, pritličje desno. 8656

Kompanjona
ki se razume v trgovini z usnjem in čevlji z nekaj imovine iščem v večjem mestu Slovenije. Ponudbe pod **30.000" poštno ležeče Ljubljana, glavna pošta.** 8647

Trgovski sotrudnik
s 150 do 200 tisoč kronami gotovine se sprejme radi povečanja trgovine v dobro idočo trgovino na Štajerskem kot drug ali delničar trgovine. Samec ima prednost, hrana in stanovanje v hiši Ponudbe pod **„Posestnik in trgovec H. B. 8642"** na upravništvo Slovenskega Naroda. 8642

Drž. trgovska akademija v Ljubljani.
Nadaljno vpisovanje v abiturijentski tečaj in prvi letnik se vrši počenši od torka dne 23. t. m. pri ravnateljstvu **trgovske akademije v Tomšičevi ulici 8. (I. drž. gimnazija) od 9—12 in 3—5 ure.** 8641

Hrastove ježice kupuje franko vsaka postaja trdka O. Sturm, Mat'ika. 8623

Proda se kontra-bas kitara na 13 strun stara nepokvarjena v najboljšem stanju. Na ogled **Cesta na Gorenjsko železnico št. 7/I, vrata 4.** 8652

Konteristinja, v besedi in pisavi zmožno slovenščine in nemščine ter stenografije sprejme ob polni preskrbi takoj **Marko Rosenberg, Ljutomer.** Želi se slika. 8625

Trstje za strope izdeluje in prodaja
na debelo in drobno m² po K 4·80 pri večjih naročilih znaten popust **Steiner Anton, Ljubljana, Jeranova ulica 13, Tracve.** 4256

Išče se družabnik
za povečanje manufakturne trgovine na debelo v Ljubljani Ponudbe z navedbo kapitala pod **„Posestnik 8524"** na upravo Slov. Naroda. 8624

Lovci!
Divjačino, t. j. jelene, srne, zajce, jerebice i. t. d. kupuje in plačuje po najvišjih cenah. **Ivan Löschnigg, ekspor' perutnine, Maribor, Pod mostom 3.** 8618

Brivnica
v prometnem tovarniškem okraju na glavnem trgu, je naprodaj po nizki ceni. Naslov pove upravništvo Slovenskega Naroda. 8605

Za 70 tisoč kron
se da pripraviti 12 m dolg prostor za pisarno s 3 sobami. Ker glavni, 24 m dolgi zid, stoji, se da vporabiti tudi ves. Za visoko najemnino prezida tudi gospodar. Ponudbe pod „Sredina mesta" poštneležeče Ljubljana. 8648

Kot družabnik
(event. tihi) s 50.000 do 80.000 Lir kapitala želi vstopiti trgovec iz zasedenega ozemlja v večjo manufakturno ali galanterijsko trgovino, v večjem jugoslovanskem mestu ob železnici ali pa prevzame trgovino. Dotični je 11 let potoval po jugoslovanskih krajih. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 8649

Ženitna ponudba!
Mladenič iz zasedenega ozemlja star 26 let želi spoznati v svrho skorajšnje ženitve mlajšo gospodično v Sloveniji katera naj bi bila trgovsko ali kake druge obrti naobražena, ne ozira se na premoženje temveč le na pridne roke ter pošteno srce. Resne ponudbe pod „Pošteno srce 8633" na upravo Slov. Naroda. 8633

Zahvala.

Za vse dokaze sočutja povodom smrti naše ljubljene hčere in sestre

Ane Picek

poštarice v Ortneku

zlasti gospodu župniku poljanskemu za posloviilni nagovor ter rodbini Cvarovi kakor vsem ostalim, ki so ji lajšali trpljenje in jo spremili na zadnji poti v Hrvačo, izrekamo presrčno zahvalo.

Zalujoči ostali.

✝

Brez posebnega naznanila. **Mestni pogr. zavod v Ljubljani.**

Anica Žemlja roj. Omejc naznanja v svojem in v imesvojega moža **Franja Žemlja** nadzornika državnih železnic, ter vseh ostalih sorodnikov tužno vest, da je njuna srčnoljubljena, nepozabna mamica ozir. tašča, gospa

Terezija Omejc

vdova pošt. oficijala in hišna posestnica

včeraj, dne 18. t. m. po kratki, mučni bolezni previdena s tolažili sv. vere mirno zaspala v Gospodu.

Pogreb bo v soboto, dne 20 t. m. ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti, Karlovska cesta št. 32, na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi Sv. Jakoba in v Križanski cerkvi.

V Ljubljani, dne 19. novembra 1920.

✝

Neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem pretužno vest, da je naša najboljša soproga, hčerka, sestra itd., gospa

Zorka Artič roj. Sekirnik

učiteljica

po dolgi mučni bolezni, previdena s svetotajstvi za umirajoče dne 13. novembra 1920, ob 11. uri zvečer v 24 letu starosti kot žrtev svojega poklica preminula.

Gaberje pri Rogatcu, 16. novembra 1920.

Zalujoči ostali.

Zahvala.

Povodom prebridke izgube naše drage soproge, hčerke, sestre itd., gospe

Zorke Artič roj. Sekirnik

učiteljice

se tem potom iskreno zahvaljujemo vsem, ki so pokojno obiskovali in tolažili, posebno v zadnjih dneh, za izkazane izraze sočustvovanja, za zadnje spremstvo k večnemu počitku, posebno častiti duhovščini, učiteljstvu, uradništvu, pevskemu zboru, rogaškim tržanom, g. nadučitelju Šabecu za ginljive besede pri odprtem grobu in darovalcem vencev.

Gaberje pri Rogatcu, 16. novembra 1920.

Zalujoči ostali.

✝

Potrti globoke žalosti naznanjamo, da je naša iskreno ljubljena soproga, mati, stara mati tašča, teta itd., gospa,

Jožefa Cajnko roj. Höhtl

nadučiteljeva soproga in posestnica

dne 17. t. m. ob 11. ponoči po dolgi, mučni bolezni, v 71. letu starosti mirno zaspala v Gospodu.

Pogreb nepozabne rajnice se bo vršil v petek, 19. t. m. ob 4. popoldne od hiše žalosti na domače pokopališče.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v farni cerkvi.

Sv. Boštanj pri Brodišču, 18. nov. 1920.

Žalujoči ostali.

✝

Podpisani naznanjamo, da je gospod

dr. Maksimilijan Wurzbach pl. Tannenberg

odvetnik, častni meščan mesta Ljubljane, častni član občine Moravče itd.

po kratkih bolečinah dne 16. nov. v 77. letu, previden s tolažili sv. vere, odšel za vedno od nas.

Zemeljski ostanki iskrenoljubljenega pokojnika se polože v četrtek 18. novembra ob 10 uri v rodbinsko grobnico v Preddvoru k večnemu počitku.

Preddvor, dne 16. novembra 1920.

Margit Wurzbach pl. Tannenberg roj. Rizzi, sinaha; — **Dr. Artur Wurzbach pl. Tannenberg, odvetnik,** sin.

Zahvala.

Vsem onim, ki so spremili dragega pokojnika na njegovi zadnji poti, č. g. duhovnikom, vsem pevcem, posebno pa še gg. iz Kranja za prekrasne pesmi, požarni brambi iz Preddvora za častno spremstvo, vsem darovalcem rož. in sploh vsem, ki so ga zadnjič pozdravili najlepša hvala!

Preddvor, dne 18. novembra 1920.

Konzervne tovarne d. z o. z. na Vrhniki
pošlja
ta jamčeno čisto svinjsko mast v vedrih od 50 kg naprej po železnici
ta kranjske klobase od 5 kg naprej po pošti, po najnižjih dnevnih cenah 8658

Kdor si želi nabaviti pristnega in znanega

haložana

naj se blagovoli poslužiti tvrdke:
Prva haloška trgovina z vinom Anto Korenjak in drug pri Sv. Barbari v Halozah. 7317

Prevzel sem zastopstvo prvovrstnih tvornic:
nudim elektrotehnični materijal, betonsko železo, različen železni materijal in motorje. Zahtevajte ponudbe
Gjorgje Grujić
Beograd, Miletina ul. 15.

Konkurz

Komandi Granične trupe je potrebna večja množina vojakov, kateri bi želeli, da stopijo prostovoljno v službo.

Kandidati morajo izpolniti sledeče pogoje:

1.) Da so državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev; to imajo dokazati s svedočbo svoje pristojne oblasti;

2.) da so odslužili svoj predpisani rok v vojski; to imajo dokazati z dokumentom svoje vojaške oblasti, in ako te nimajo, s svedočbo pristojne vojaške oblasti;

3.) da so popolnoma zdravi in za vojaško službo sposobni in sicer v tem oziru, v kolikor to predpisuje zakon za vojaške kadre; to morajo dokazati in potrditi z zdravniškim spričevalom;

4.) da so dobrega ponašanja; da niso bili obsojeni za prestopke, kateri imajo za posledico kazen zapora in izgubitev vojaških in civilnih meščanskih pravic. To se mora dokazati s potrdilom pristojne občinske, odnosno policijske oblasti;

5.) da znajo pisati;

6.) da niso mlajši od 22, a ne starejši od 35 let; dokažejo naj to s krstnim listom, odnosno s potrdilom pristojne občinske oblasti.

Oni, ki so kot prostovoljci sodelovali v vojskah leta 1912., 1913., 1914., 1915., 1916., 1917 in 1918. v srbski vojski ali v jugoslovanskih trupah bodo sprejeti tudi če niso služili v stalnem kadru. To pa le, ako niso prestopili starosti 35 let in ako izpolnijo vse druge navedene pogoje. V dokaz, da so bili prostovoljci, morajo priložiti k prošnji potrdilo pristojne oblasti, oziroma objavo (vojaško potrdilo) v jamčenem prepisu.

Tisti, kateri so prej služili v Graničnem trupi ali v finančni straži, pa so odpuščeni iz službe na lastno željo brez lastne krivde, tem je mogoč sprejem četudi so starejši od 35 let a niso prestopili starost 45 let. Tudi za te kandidate so v polni veljavi zgornji pogoji, ali v dokaz, da so prej služili v Graničnem trupi, oziroma v finančni straži, morajo doprinesti originalno potrdilo, odnosno jamčeni prepis onega dokumenta, s katerim so bili odpuščeni iz dotične službe.

S činom podoficirja in kaplara bodo sprejeti samo oni kandidati iz meščanstva, kateri s predpisanim dokumentom dokažejo, da so bili podoficiri in kaplari za časa njihove službe v kadru, v enem glavnih vrst orožja, v žandarmeriji ali v Graničnem trupi, ako izpolnijo gorenje pogoje. Taki kandidati bodo sprejeti s činom, katerega so imeli v kadru, ako to dopusti letni proračun (budget); ako pa ne bo mogoče, da se sprejmejo s činom, katerega so imeli v kadru, se sprejmejo z manjšim činom, ali kakor redovi (prostaki), seveda po njihovem pristanku, toda se istim dovoli, da nosijo znak čina, katerega so imeli v kadru.

Oni kandidati, kateri so v rezervi imeli čine kaplara ali podoficirja, bodo ravno tako sprejeti s tistim činom, katerega so imeli v kadru; drugače kakor redovi (prostaki) ako v kadru niso imeli nikak čin, brez ozira na njihove sedanje čine v rezervi; seveda zopet, ako se s tem zložijo. Tudi tem se dopusti, da nosijo znak čina, katerega so imeli v rezervi.

Kakor konjeniki bodo sprejeti oni kandidati iz meščanstva, kateri so služili svoj rok v kadru pri konjenici ali pri topničarjih in kateri imajo lastnega predpisanega konja in jahalno opremo (pribor). Ti kandidati so dolžni, da pri priliki sprejema dovedejo s seboj tudi konje z jahalno opremo (pribor) radi pregleda.

Prvi rok službe traja tri leta. Po preteku tega roka je mogoč izstop iz službe ali ostanek na drugem roku. Rok se računa od dneva sprejema, a ponovljeni roki od dneva istega predhodnjega roka.

Vojaki Granične trupe imajo te pristojbine:

a) Plače:

Redov	1200 dinara	(4800 kron)	letno
Kaplar	1380 „	(5520 „)	„
Podnarednik	1560 „	(6240 „)	„
Narednik	1800 „	(7200 „)	„

b) Poviške-dodatke na roke službe imajo vsi brez ozira na čin:

V početku 4. tega leta službe	(2. rok)	144 dinara	(576 kron)	letno
„ „ 8. „ „ „	(3. rok)	288 „	(1152 „)	„
„ „ 11. „ „ „	(4. rok)	432 „	(1728 „)	„
„ „ 15. „ „ „	(5. rok)	576 „	(2304 „)	„
„ „ 21. „ „ „	(6. rok)	720 „	(2880 „)	„

c) Dodatek na službo na onih delih meje, kjer so okolnosti težje za službo — vsem brez razlike čina po 600 (šeststo) dinara (2400 kron) letno. Ta dodatek imajo sedaj vojaki onih čet, kateri so na črnogorski, albanski, grški in bulgarski meji do prelaza Sv. Nikole pri Knjaževcu.

d) Vojaki - konjeniki imajo vsi brez ozira na čin po 230 dinarjev (920 kron) letno za negovanje konja in preskrbljenja ostalih potrebščin.

e) Hrana je v naturi ali denarju. Za sedaj imajo vojaki namesto hrane dodatek na draginjo v sledečem razmerju:

V četah na črnogorski in severni polovici albanske meje, vsi brez razlike čina po 250 dinarjev (1000 kron) mesečno.

V vseh ostalih četah, vsi brez razlike čina po 200 dinarjev (800 kron) mesečno.

Dodatek na rodbino (na ženo in otroke) imajo vsi vojaki vseh čet, brez ozira na čin po en dinar (4 krone) dnevno.

f) Oženjenim podoficirjem more minister vojne in mornarice odobriti, da se jim izda po šest kubičnih metrov drva letno v naturi ali v denarju.

g) Vsi vojaki dobijo od države: obleko, čevlje, orožje s priborom in municijo in vso ostalo vojaško opremo po pravilih, pa poleg tega še stanovanje, kurivo in razsvetljavo.

h) Vojaki Granične trupe imajo nagrade kadar ujamejo tihotapce in to po pravilu carinskega zakona.

j) Vsi vojaki imajo pravico na brezplačno zdravljenje v vseh državnih bolnicah.

i) Konji vojaka-konjenika imajo od države hrano v naturi ali v denarju, a poleg tega še brezplačno zdravljenje v konjskih bolnicah kakor podkovanje in hlev.

k) Vojaki Granične trupe v času službe ne plačajo nobenih davkov, niti na plačo, niti na dodatke.

l) Vojaki Granične trupe plačajo — vsagajo v invalidski fond in imajo pravico, pomoč in podpore iz fonda, kakor to zakon predvideva.

m) Vsi vojaki imajo pravico na 30 dni dopusta v letu in imajo za ves ta čas svoje pristojbine, kakor bi bili v službi. Pri dopustu preko te navedene mere izgubi se pravica na pristojbine in hrano. Dopust katerega se v jednem letu ne izrabi, ima veljavnost za drugo leto.

Kandidati, kateri pod navedenimi pogoji žele, da vstopijo v službo, imajo poslati pismeno prošnjo najbližji komandi — pukovski okružni komandi ali kaki drugi najbližji komandi, in da priložijo vse potrebne dokumente. Kandidati se morajo s prošnjo osebno javiti pri dotični komandi, kjer se pregledajo prošnje in dokumenti, da se potrdi je li izpolnil vse pogoje; potem se bodo oni, kateri so izpolnili vse pogoje zdravniško-komisijsko pregledali glede njihove telesne sposobnosti. Dotične komande bodo one kandidate, kateri izpolnijo vse predpogoje kakor tudi da bodejo od zdravniške komisije za sposobne spoznani, poslali z brezplačnimi železniškimi in parobrodskimi kartami za potovanje v štabove komande. Ti kandidati se imajo poslati ovi komandi po grupah ali poedino in z aktom tako, kakor je predpisano z povelјem gospoda ministra vojne in mornarice FDJ., štev. 34.710 od 1. oktobra t. l., katero povelje je natiskano v službenem vojnem listu štev. 40 t. l.

Kandidatov, kateri niso sposobni ali ne izpolnijo vse pogoje, ni potrebno poslati v ovo komando, temveč take poslati domov po predaji vseh dokumentov na podpis, a na prošnjah teh kandidatov mora se napisati rešenje z vzrokom, zakaj se ga ne more sprejeti. Take prošnje je shraniti v arhivu.

V slučaju, da prosilec pošlje svojo prošnjo direktno ovoj komandi, mora se istočasno in sam javiti radi pregleda dokumentov in sprejema.

V prošnji mora biti od strani kandidata točno in jasno navedeno: da bodo v Graničnem trupi služili tri leta in to v onih četah in na onem mestu, kjer bo služba to zahtevala, in poleg tega, da pristane na vse ostale pogoje in točke uredbe za Graničnu trupo. Prošnje brez teh izjav ni niti potrebno, da se sprejmejo v pretres.

Vse prošnje in priloge morajo imeti predpisane takse, oziroma potrdilo o siromašnem stanju.

Do 10. novembra tega leta je poslati kandidate v štabovo komando v Skoplje, a po tem datumu v štabovo komando v Pančevo, kamor se štab preseli na stalno stanovanje.

Dj štev. 10.790. Iz štaba komande Granične trupe 20. oktobra 1920. v Skoplju.